

Cséby Géza könyvbemutatója Keszthelyen

2017. szeptember 12-én Keszthelyen, a Balaton Színházban került bemutatásra Cséby Géza *A keszthelyi Helikon* című kötete, amelyben a szerző gróf Festetics Györgynek a magyar művelődéstörténetben betöltött szerepét vizsgálta. Köszöntőt a díszvendég, hg. Festetics György mondott, a kötetet Gyimesi Endre, a Pannon Írók Társasága elnöke méltatta. A teltházas bemutatón közreműködtek még a keszthelyi zeneiskola tanárai: Bánhidai Tamás gondonkán és Pusztainé Puskás Zsuzsanna zongorán.

A Csokonai Társaság tanulmányi napjai Hévízen

A hagyományoknak megfelelően, Hévíz Város Önkormányzata és a Szent András Reumakórház támogatásával, idén is megrendezte őszi tanulmányi napjait a Csokonai Vitéz Mihály Irodalmi és Művészeti Társaság. A hazai és határon túli literatúra és tudomány jeleséit október 13-15-ig Zalába csábító rangos seregszemle fő témája ezúttal a Szív volt.

E köré nemcsak a tanácskozás két napjának előadásai szerveződtek, de szomorú időszerűséget kölcsönzött neki a szervezet elnökségi tagja, a kiváló kolozsvári irodalomtörténész, Kántor Lajos közelmúltbeli távozása is. Tar Ferenc elnök és Kvarda Attila főigazgató köszöntőjét követően az egykori szellemi harcostársra és barátára Gálfalvi György író emlékezett. Nyitányként Veress Gábor főigazgató mutatta be a Balatonfüredi Szívkórház munkáját és adtak rövid zenés meglepetésműsort Pálinkás Rita főnővérrel, majd Hizsnyai Zoltán beszélt a szívről, mint szervről és szimbólumról, Kardos Gy. József a *Toldi*beli előfordulásokról, Kardos Ferenc pedig a szeretet és hiánya szerepéről a cigány irodalomban. A testvérműzsáknak kedvezve, Gelencsér Ferenc fotóművész a társaság régi összejövetelein készített felvételeiből rendezett kiállítását Tar Ferenc nyitotta meg, s ugyancsak színesítő program volt a meghívott folyóiratok bemutatkozása is. Szemes Péter moderálása mellett Tóth Ákos szerkesztő, rovatvezető a 70 éves Tiszatáj, Tóbiás Krisztián és Szálinger Balázs főszerkesztők a Tempevölgy, illetve a Hévíz aktuális számairól, a lapok terveiről szóltak. A délutáni szekcióban Katona Csaba történész, András Sándor és Tari István szív-kötésű előadásait hallhatta a

közönség, végül az est fénypontjaként a szokásos költői próbára került sor. A jelentkezőknek ezúttal is öt hívó kifejezést adott Zalán Tibor, melyeket versükbe kellett illeszteni. A zsűri (Tar Ferenc, Tari István, Szemes Péter) döntése alapján ez legjobban Kardos Ferencnek sikerült, aki így Lilla-díjat, míg a fiatal Zelena Dorina Tavirózsa-díjat vehetett át Kvarda Attilától és Zalán Tibortól.

Átadásuk, akárcsak az alkotói és a társaság érdekében végzett munkát megbecsülő Csokonai-díjé szombat reggel történt. Ennek díjazottjáról, Bence Lajosról Szemes Péter mondott laudációt, az elismerést Tar Ferenc elnök és Pugner Ilona titkár asszony nyújtották át. A jeles muravidéki költő Takács-Szencz Livia erre az alkalomra felajánlott festményével is gazdagabb lett. A konferencián újabb értékes előadásokat élvezhettek az érdeklődők: Gyenge Zoltán filozófus, egyetemi tanárét; a „sportszív”-ről a legendás küzdeni tudású kézilabdázóét, Farkas Ágnesét; Márai kapcsán Gyarmati Györgyét, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára főigazgatóját. Basits Beatrix a romantika irodalmának és képzőművészetének szív-közelségét elemezte, zárás-ként Varga Szabina Isabella di Morra reneszánsz költőnő poézisét ismertette. Csokonai hévízi szobránál Ódor László mondott beszédet és helyezte el koszorút, s a tagság a Szentlélek Templomban fejet hajtott az alapító, Major-Zala Lajos táblájánál is.

Vasárnap badacsonyi kirándulás koronázta az idej tanulmányi napok gazdag programját, mely bizonyára sokaknak kedvet csinált a jövő évi új találkozásra.

Kardos Ferenc Lilla-díjas versét a Szépirodalom rovatban, Zelena Dorina Tavirózsa-díjas alkotását pedig az alábbiakban közöljük.

Zelena Dorina

Szív

Kattog, mint a vonatnak zúgó kereke,
Síneket rajzoló fekete krétám csendje;
Alighanem, ha nem a végtelenbe fut,
És felszántja azt, mély lesz, mint a kút.

Zörög, mint az úton rázkódó,
Elfúló tüdejű ember,
Kinek vállára maga az élet térdel;
És most liheg és sóhajt:
Eljutok, ugye eljutok a liftig,
Vagy itt fog engem a lég napestig?

Zizeg, mint az őszi levél,
A narancsszínű, a bordó és a barna,
A porló finom hüvely,
Mely a földet betakarja;
Ám egy apró lépés
Gerincét szétzúzza.

Szakad, mint agyi receptorok százai,
Helyét majd átveszi más központ és társai.
Vagy ahogy Major-Zala
Lajos mondaná:
„Gondolkodj csak,
Nem árt az a szívnek.”
Tam-tamot verő kisember az,
Mestere a csínynek.

Dobog, mint vadlóként
Száguldó lélek,
Dobog, mint a Föld, melyen
Rohan az idő tétlen;
Mi egy szempillantás neked,
Az a tettnek végtelen.
Hisz míg ki tenni képes
Cselekedni képtelen.
Visszasírja majd azt,
Ha órája megáll,
Az utolsó pillanatban
Léted be nem vár.

És ott utoljára
Kattog, zörög, zizeg,
Dobog, törik, szakad,
Míg van miért és kinek.
Hisz az élet megy tovább,
Új arcok jönnek;
Új titkokat rejt.
De a szív nem felejt.

Az Arany-emlékévkéz lezárása

Az Arany-emlékévkéz lezárásaként közöljük Szörényi László irodalomtörténész emlékbeszédét, mely elhangzott Arany János halálának 135. évfordulója alkalmából 2017. október 22-én a költő síremlékénél, a Fiumei Úti Sírkertben.

Emlékbeszéd Arany János és családja sírjánál a költő halálának 135. évfordulóján

Márvány sírkövet, aranyozott betűket, bronz emlékművet Arany mindig haszontalan, gyenge és hiábavaló erőlködésnek érzett, erőtlen kísérletnek, nem csak a halál hatalmával szemben, hanem az elhunyt vagy elhunyt érdemei megörökítésére. Geszten, *A dajka sírján* semmi jel, de a „feledség-nyomta földből / Kisarjad a szív, az elporhadott”; hajdan meséket mondott a dajka a mára felserdült hajdani kislányoknak; a költő most viszonzást kíván, meséért cserébe mesét: „Mondj szép regéket, sokszavú madár”. Tehát csak a szó, csak a dal, a költészet tudhat méltó módon gyászolni és emlékezni.

Világnagy magyar költőként – hogy játszunk egy kicsit a *Kozmopolita költészet* terminusaival – sem szégyellte sohasem, hogy hajdani szalontai kisvilága helyiértékű csodagyermekként baráti kérésre sírverset alkosson. Többet között így lett halhatatlanná Knócz József és fia, László is. Az a sírkő a maga anyagi mivoltában, a régi vízivárosi temető felszámolása után, már rég eltűnt, de az Arany-összes lapjairól ma is hirdeti, hogy nem „a kő”, „nem a szótalán érc” és „nem a néma betűk” hirdetik az elhunytak emlékét, hanem az emlékező szívek, a szeretet. És hogy ezt a költő hogyan igazolhatja?! Szavakkal. Csak szavakkal, de hiszen azok is betűkből állanak... Ám Arany megoldja a látszólag megoldhatatlant: nagybetűket használ, az antik sírfeliratok mágikus erejét ismervén segítségül hívja őket: így tehát a BECSÜLET, a JELLEM, a FÁRADHATATLAN elnyerte jutalmát:

MENNYEI POLGÁRRÁ TETTE ÖRÖK KEGYELEM.

Ez nem egyéb, mint célzás Szent Pálnak a Filippiekhez írt levelére, amelyben a 3. fejezet 20. vers így hangzik, mégpedig a Károli Gáspár-féle fordításban, amelynek – tudjuk – egy pozsonyi, 1793-ban megjelent kiadását használta Arany édesapja és maga a költő is: „Mert mi úgy mint mennyei polgárok vagyunc”. (Ezt az írásformát használja a vizsolyi első kiadás.) A legutolsó, 2015-ben megjelent revideált protestáns bibliafordítás szerint, amelyet a Magyar Bibliatársulat adott ki: „Nekünk pedig a mennyben van polgárjogunk”. Ugyanis a görög eredetiben a *politeuma* szó szerepel, amely pontosan állampolgárságot jelent. Így tehát az idézet pontos háttere annyi, hogy a sírkövön megörökített Knócz József eredetileg Nagykőrös, majd Buda polgára lett, de végülis a valóságos, tényleges, örökös állampolgárságot mint keresztyén csak halála után nyerte el a mennyben.

Tehát most a temetői epigrafikát hívta segítségül, ugyanannak a dolgnak az érzékeltetésére, amelyhez előbb a sokszavú madár odareppenését kérte. Vagyis annak a megtanítására, hogy „a betű megöl, a lélek megelevenít” (2Kor 3,6). A költészet pedig lélek.

Pedig szobrász, festő, színész, rendező, díszlettervező is akart lenni. Mégis a szóban és ami nála ettől elválaszthatatlan, a zenében találta meg a Sárvári Páltól, többek között az első magyar művészi rajztankönyv szerzőjétől kapott feladat megvalósításának kulcsát. Mint tudjuk, ez a debreceni agg Simeon így búcsúztatta a kilépő kollégistát: „Csak Sekszpírt, Sekszpírt, Domine!”. És hogyan szól most immár nem a halottakról, hanem a hátramaradottakról, túlélőkről, gyászol-

lókról, s hogyan az emlékezőkről, akik most is igen sokan vagyunk, délután három órától összegyűlvén itt, a költő és szerettei sírjánál, hiszen annak idején az Akadémia előcsarnokában is ezen órában kezdődött a gyász és a búcsúztatás szertartása.

Van egy töredéke, talán hozzánk is szól. Lucanus óta szokás a hazát, nála Rómát, *Az elveszett alkotmány* evilági jelenetében Hungáriát gyászos özvegyasszonyként ábrázolni. A töredék címe: *Az özvegy lakása*.

„... Zöld halom tövénél áll szerény lakása
Keskeny láthatár...

Hogy ne a világot, csak a mennyet lássa.
... Mosolyog, mosolyog, mígnem mosolygása
Szivárvánnyá válik szeme egy könnyében.”

Tudhatjuk ugyan, hogy egy másik verse, *A gyermek és szivárvány* főhőse kénytelen volt megtanulni, hogy a szivárvány csak „üres kép, játszói sugár”, de egy életen át sajnálta, hogy

„Nem híd, amely összekötné
Földdel a menny kapuját”

Mégis, az özvegyes töredék helyreállítja a szivárvány jelképi értékét, ezzel érvényesen megtanít valamennyiünket, Arany árváit, a helyes emlékezésre. Mert éltető erő, életelem, és vigasz ő minden magyarnak. Olvasónak és írónak. Úgy működik, mint a víz örökös körforgása, tehát amelyről a Baranovszky Miklós sírversének függelékében írt. Egy költői műfajban, a sírversében található tehát előbb a metafizikai, majd utóbb a fizikai szemlélete ugyanannak a misztériumnak, a halálnak:

„Futva-fut a csermely, szaporán növekedni folyóvá;
S míg tova és tovaszáll: bérchona messze marad.
Végre közös tengerbe vegyül. Azt gondolod, elvész?
Zápor alakban jó: s felbuzog a honi bérc.”

Pannon Pódium Lendván

Az idei Pannon Pódium rendezvénysorozata Lendván folytatódott: az 5. számmal, valamint két kötetel ismerkedhetett a közönség november 9-én a városi könyvtárban. Halász Albert igazgató köszöntője után a lapszámot Bubits Tünde főszerkesztő mutatta be, majd Bene Zoltán rovatvezetővel beszélgetett regényéről *Az érdemes, nemes Rózasándor kalandjairól*, majd fordult a kocka: Bubits Tünde Cigiszünet c. kisregényéről Bene Zoltán kérdezte a szerzőt. Az estet Péntes Csaba előadása színesítette, aki a két regényből olvasott részleteket.

Lap- és könyvbemutató Zalaegerszegen

2017. november 10-én Zalaegerszegen, a Keresztury Dezső VMK kávézójában mutatta be szerkesztőségünk az idei 5. lapszámot a helyi közönségnek. Gyimesi Endre elnök köszöntője után Tolvaj Márta alpolgármester adott át elismerő oklevelet a város nevében a 80 éves Ferencz Győző újságírónak. A lap után a megújult online-felülettel ismerkedhetett a közönség, melyet Nagygéci Kovács József mutatott be. A rendezvény záró programjaként Bubits Tünde *Cigiszünet* című kötetéről a szerzővel Bene Zoltán beszélgetett. A kisregényből Pénzes Csaba olvasott részleteket.

Lendvai költők és borok Nagykanizsán

November 15-én, a Halis Irodalmi Évad 2017 keretében, Zalai vers és borvidék: Lendva címmel verses-zenés estre került sor a nagykanizsai városi könyvtárban. Balogh László szerkesztőbizottsági elnök köszöntőjét követően Bence Lajos költészetét Szemes Péter mutatta be, Halász Alberttel pedig Kardos Ferenc beszélgetett. A rendezvényt a költők megzenésített verseivel a ljobljnai Kontrabant együttes színesítette és Bence Lajos borai ízesítették.

Oravecz Viktória: Tavirózsák geometrikus alapon

